

Socialstyrelsen

Hvidbog om rehabilitering

Lea Johanne Sarfelt & Gitte T. Haldbæk

23.11.22

Viden til gavn

I hvor høj grad
kender du til den
nye Hvidbog om
rehabilitering?

Go to **www.menti.com** and
use the code **7426 1514**

Hvad vil vi komme omkring?

Baggrund, formål og målgruppe for den nye Hvidbog om rehabilitering

Processen og organiseringen for udarbejdelse af Hvidbogen

Definition og forskelle fra den gamle definition

Udvalgte nedslag i Hvidbogen

- *Tilgange i rehabilitering*
- *Personen i rehabilitering*
- *Pårørende og netværk*
- *Kompetencer hos de professionelle*

Anbefalinger til fremtidens rehabilitering

Baggrund for ny hvidbog

Den tidligere hvidbog er fra 2004

- Kommunerne har overtaget ansvaret for flere rehabiliteringsopgaver
- Stigning i antallet af ældre
- Flere oplever psykiske lidelser
- Flere lever længere med kroniske, langvarige og/eller uhelbredelige sygdomme

Der er sket betydelige ændringer i rehabilitering, de senere år, som følge af ændringer i sygdomsmønstre, målgrupper, samfundsmæssige, lovgivningsmæssige og kulturelle forandringer.

Forskning viser at der er store menneskelige og samfundsøkonomiske gevinster ved at styrke rehabiliteringsområdet.

Formål med hvidbogen

At styrke rehabilitering som praksis

At sætte fokus på nødvendigheden af rehabilitering

At skabe konsensus om rehabilitering på tværs af velfærdsområderne

At udvikle begrebsapparatet inden for rehabilitering

At komme med anbefalinger, der kan sikre de bedste standarder og rammer for fremtidens rehabilitering i Danmark

Målgruppen

Alle med interesse for praksis, forskning, udvikling, uddannelse og ledelse i rehabilitering.

Hvidbog om rehabilitering

Udgives af Rehabiliteringsforum Danmark i samarbejde mellem DEFACTUM og REHPA (Videnscenter for Rehabilitering og Palliation).

Arbejdet er økonomisk støttet af VELUX FONDEN.

Bredt samarbejde mellem relevante og engagerede aktører og interessenter på rehabiliteringsområdet.

Bogen er konsensusbaseret, hvilket betyder at alt indhold som udgangspunkt udviklet i konsensus mellem de involverede parter.

Startede i september 2020 og blev lanceret den 30. marts 2022.

Organisering

DEFACTUM og REHPA har ledet arbejdet

Følgende grupper:

- En ledende styregruppe
- En tværgående ekspertgruppe (32 medlemmer)
- En referencegruppe
- Et brugerpanel

Repræsentanter for personen i rehabilitering og pårørende har indgået i alle etablerede grupper.

Indhold i Hvidbogen

Ny opdateret forståelse og definition af rehabilitering

Status på rehabilitering i dag

- Herunder fokus på recovery, og på et ligeværdigt partnerskab mellem personen og den professionelle. Fokus på personens indefra-perspektiv; håb og drømme.

Udfordringer på området:

- Forskellige rammebetingelser, opgaver, tilgange, referencerammer og sprog karakteriserer området.

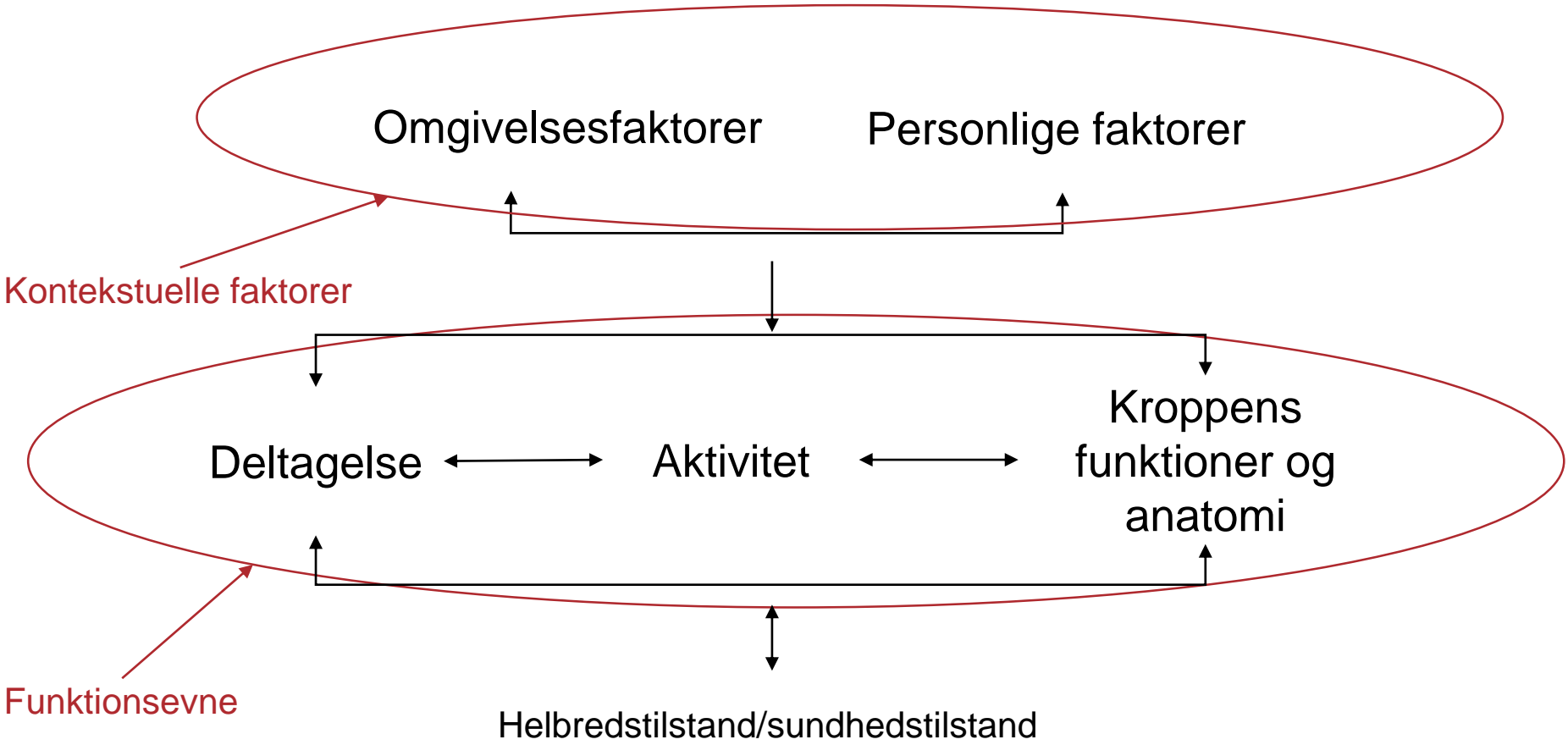
Sammenhænge og organisering på tværs af enheder, sektorer og velfærdsområder

Fem anbefalinger til fremtidens rehabilitering

Grundlæggende værdier bag hvidbogen

1. Rehabilitering går på tværs af velfærdsområder, sektorer og fagområder
2. Det brede sundhedsbegreb
3. Biopsykosocial tilgang – som beskrevet i ICF
 - *Biologiske, psykologiske og sociale forhold*
 - *Omdrejningspunktet er funktionsevne, livskvalitet, ressourcer og det levede liv*
4. Funktionsevne påvirkes af konteksten – og helbredstilstanden
5. FN's handicapkonvention – lighed og deltagelse for personer med funktionsevnenedsættelse
6. WHO: Rehabilitation 2030
 - *Opfordrer til handling og forbedring af rehabiliteringsindsatser*
7. FN's verdensmål 'Leave no one behind'

ICF – en biopsykosocial model

Fælles dansk definition

Rehabilitering er målrettet **personer**, som **oplever eller er i risiko for at opleve begrænsninger** i deres **fysiske, psykiske, kognitive og/eller sociale funktionsevne** og dermed i **hverdagslivet**.

Formålet med rehabilitering er at muliggøre et **meningsfuldt** liv med bedst mulig **aktivitet og deltagelse, mestring og livskvalitet**.

Rehabilitering er en **samarbejdsproces** mellem en person, **pårørende, professionelle** og **andre relevante parter**.

Rehabiliteringsindsatser er **målrettede, sammenhængende** og **vidensbaserede** med udgangspunkt i personens perspektiver og **hele livssituation**.

Konstituerende elementer

19 konstituerende elementer

Dybere forklaring

Skabe en fælles forståelse for et fælles sprog og tilgang i rehabilitering teoretisk såvel som i praksis

Forskelle mellem de to definitioner

Ændringer:

Opbygget med 4 sætninger

'Har' til 'oplever'

'Borger' til 'person'

'Fagfolk' til 'professionelle'

'Borgerens hele livssituation og beslutninger' til
'personens perspektiver og hele livssituation'

Tilføjet:

'Kognitive'

'og dermed hverdagslivet'

'og andre relevante parter' (fx civilsamfundet)

Fjernet:

'Opnår et selvstændigt...'

Hedder nu 'muliggøre et meningsfuldt liv...'

'Tidsbestemt' og 'Koordineret'

Hedder nu 'målrettede, sammenhængende og vidensbaserede...'

Socialstyrelsen

Drøftelse – 2 og 2

Viden til gavn

Begrebet rehabilitering

- tilgrænsende og overlappende begreber

Tilgange til rehabilitering

Samarbejdsproces/partnerskab: både et indefra-perspektiv (1. person) og et udefra-perspektiv (3. person)

Repræsenterer en samarbejdende, dialogbaseret og biopsykosocial tilgang til rehabilitering.

Recovery-orienteret tilgang kan beskrives som:

1. Et klinisk faktum, hvor personen med fx skizofreni kan komme sig
2. En tilgang
3. Et personligt begreb

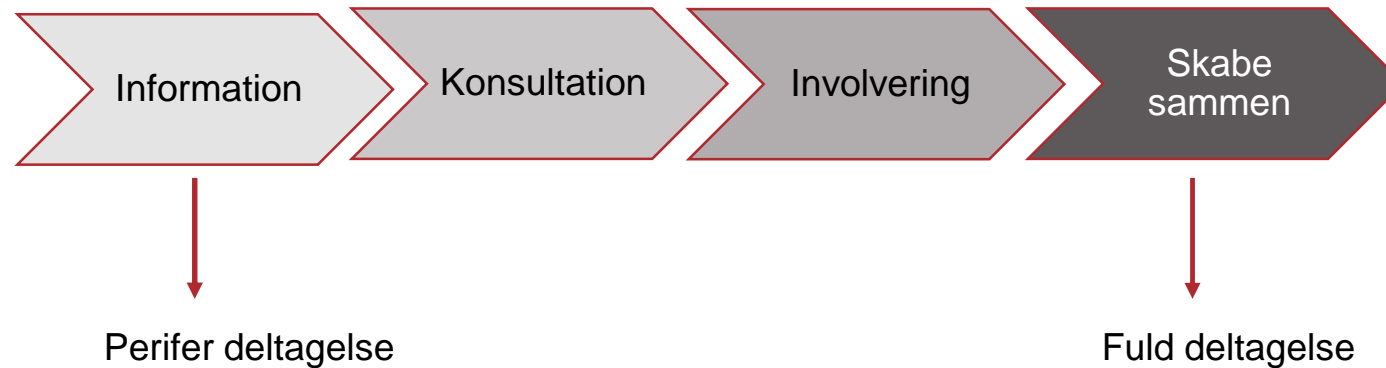
Person-centret tilgang omfatter tre kerneelementer:

1. Person-involvering
2. Forholdet mellem personen og den professionelle
3. Konteksten

Personen i rehabilitering

Børn, unge og voksne

Mennesker er forskellige og dermed forskellige evner til at indgå i samarbejdsproces

Pårørende

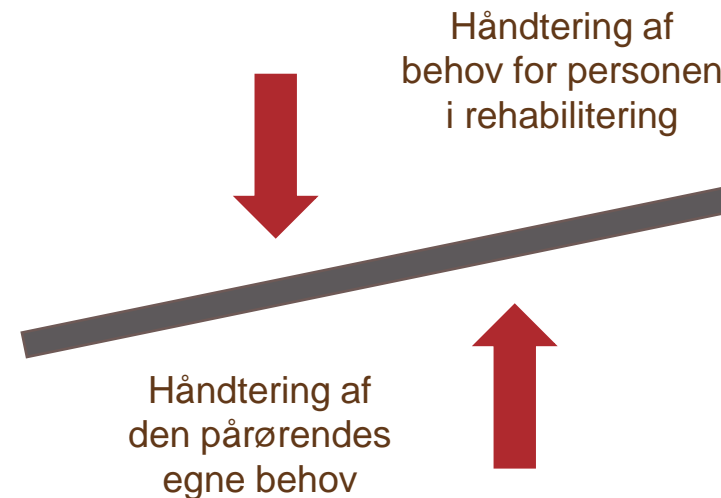
Pårørende defineres som personer, som personen i rehabilitering har en særlig relation med og tillid til

Personen definerer selv hvem de pårørende er ('selvvalgte netværk')

Pårørende betragtes for det meste som en ressource for personen i rehabilitering og de professionelle

Øget fokus på de pårørendes egne behov i rehabiliteringsprocessen samt de dilemmaer som kan opstå (parallel proces)

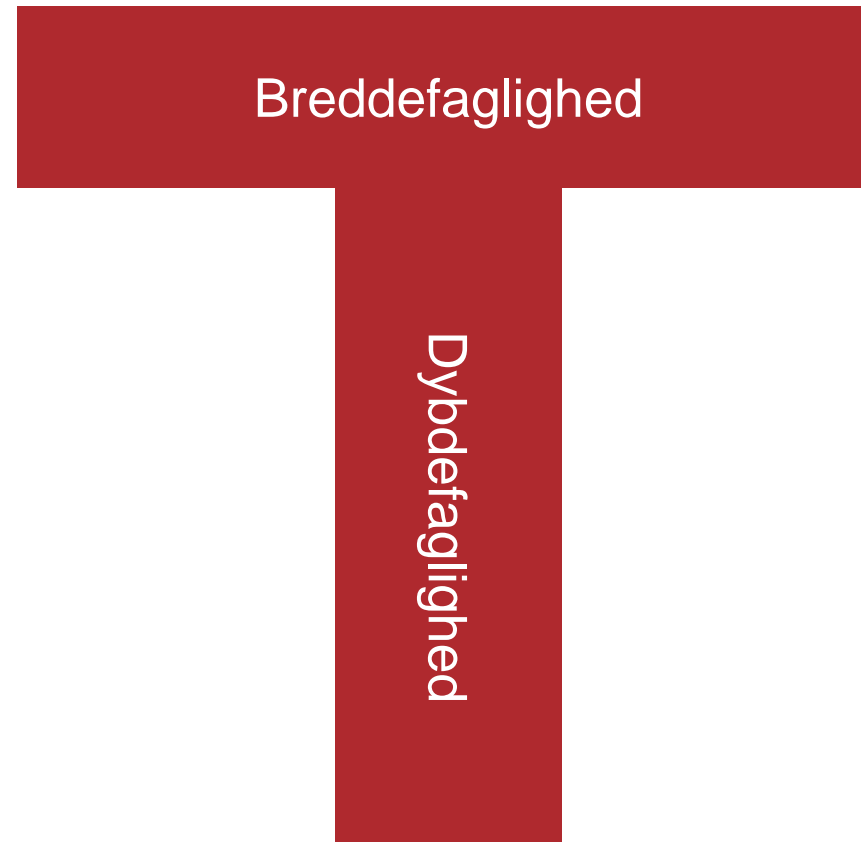
Børn som pårørende

T-kompetencer

Breddefaglighed:

- Viden om den biopsykosociale tilgang
- Viden om personcentret og recovery-orienteret tilgang
- Teamkompetencer
- Organisatoriske kompetencer
- Koordinering på tværs
- Gode kommunikative kompetencer

De syv rehabiliteringskompetencer

Den professionelle skal kunne:

1. Tage udgangspunkt i den biopsykosociale model
2. Arbejde som et fuldt og lige medlem af ethvert tværfagligt team
3. Arbejde på tværs af organisatoriske og geografiske grænser i samarbejde med andre professionelle og teams
4. Anerkende, acceptere og håndtere usikkerhed og kompleksitet hos personen i rehabilitering og tilbyde langvarig kontakt med personen, hvis det er nødvendigt.
5. Anvende vidensbaserede generiske rehabiliteringsinterventioner
6. Anvende fagspecifik ekspertise til at hjælpe personen og understøtte processer i teamet
7. Tage udgangspunkt i de processer, der indgår i rehabiliteringsprocessen: vurdere personens behov, sætte mål, udarbejde (sammen med andre) en rehabiliteringsplan sammen med personen og evaluere indsatsen. Alle processer foregår i samarbejde med personen og eventuelle pårørende

Anbefalinger til fremtidens rehabilitering

1. Den enkelte persons behov, håb, ressourcer og hele livssituation skal danne afsæt for al aktivitet i rehabilitering
2. Styrk fokus på personer med særlige behov, herunder sårbare grupper, børn og pårørende
3. Styrk den faglige kvalitet gennem forskning, vidensbasering, systematisk dataindsamling, monitorering og fælles nationale beskrivelser af rehabiliteringskompetencer
4. Styrk koordinering og sammenhæng på tværs af lovgivning, forvaltningsområder og fagområder
5. Hvidbogens indhold og anbefalinger operationaliseres og monitoreres

Hvidbog om rehabilitering kan bestilles
eller downloades gratis her:

<https://www.rehabiliteringsforum.dk/litteratur/Publikationer/>

Inspiration til videre læsning

Tonnesen, M. (2018). Kunsten at sætte fælles mål. *Fysioterapeuten*, Vol. 100, Iss. 6, 40–49.

Bonfils, I. S. & Sørensen, r. H. (2022). Ledelse af omstilling til recovery-orienteret rehabilitering.
<https://alumne.kp.dk/posts/ledelse-af-omstilling-til-recovery-orienteret-rehabilitering>

Socialstyrelsen

Afsluttende refleksioner og spørgsmål

Viden til gavn